

"Risale-i Münâcâtın başındaki âyetin tefsiri diye Arabî kısımları ilâve edilse, beraber okunsa münasıptır." Üçüncü Şua daha önce sadece Arapça mıydı, burayı nasıl anlayabiliriz?

"İkinci bir nokta: Âyetü'l-Kübrâ'dan çıkan '**Vird-ül-Ekber**' namındaki Arabî risaleciğin âhirinde, Risale-i Münâcâtın başındaki âyetin tefsiri diye Arabî kısımları ilâve edilse, beraber okunsa münasıptır. Biz de nüshamızda yazdık."(1)

"Göklerin ve yerin yaratılmasında, gecenin ve gündüzün değişmesinde, insanlara faydalı şeylerle denizde akıp giden gemilerde, Allah'ın gökten su indirip onunla yeryüzünü ölümünden sonra diriltmesinde, her türlü canlıyı yeryüzüne yaymasında, rüzgârları sevk etmesinde ve gökle yer arasında Allah'ın emrine boyun eğmiş bulutlarda, aklını kullanan bir topluluk için Allah'ın varlık ve birliğine, kudret ve rahmetine işaret eden nice deliller vardır." (Bakara, 2/164)

Münacat Risalesi bu ayetin külli ve kapsamlı bir tefsiri niteliğindedir. Üstad Hazretleri zaten Münacatın başında bu hususu şu şekilde ifade ediyor: "**Üçüncü Şuâ olan bu Münâcât Risalesi, mezkûr âyetin bir nevi tefsiridir.**"

Münacatın tamamı değil ama konu başlıklarının aslı Arabi ifadeler olup Hz. Peygamber Efendimiz (asm)'in en müstesna duası olan Cevşen-i Kkebir duasıdır. Osmanlıca Şualar'ın Üçüncü Şua'ında geçen bu Cevşen duasının ve arkasındaki ifadelere numune nevinden burada birisini alıyoruz. Meraklıları bu eserin tamamını okumalarını tavsiye ediyoruz.

بو آیت عظیمه نك متعّد نورانی پرده لرندن بر پردۀ توحیدیه یی مفسّر اعظم و ترجمان أكمل اولان رسول أكرم علیه الصلاة والسلام أمثالسز بر مناجات أكبر اولان الجوشن الكبير نامنده کی طقسان طوقوز عقده ده بيك بر أسماء ايله بيك بر برهانه إشارت ایدهرک بو آیتی تفسیر و ربّنی تعريف ایتمشدر. او عقده لردن بریسی شودر:

Bu ayet-i azimenin müteaddid nurani perdelerinden bir perde-i tevhidiyeyi müfessir-i azam ve tercüman-ı ekmel olan Resul-i Ekrem (a.s.m) emsalsiz

bir münacat-ı ekberi olan Cevşen-ül Kebir namındaki doksan dokuz ukdede bin bir Esmâ-i İlahiye bin bir bürhana işaret ederek bu ayet-i tefsir ve Rabbini tarif etmiştir. O ukdelerden birisi şudur:

يَا أَوَّلَ كُلِّ شَيْءٍ وَ آخِرَهُ * يَا إِلَهَ كُلِّ شَيْءٍ وَ صَانِعَهُ

يَا رَازِقَ كُلِّ شَيْءٍ وَ خَالِقَهُ * يَا قَاطِرَ كُلِّ شَيْءٍ وَ مَالِكَهُ

يَا قَاضِيَ كُلِّ شَيْءٍ وَ بَاسِطَهُ * يَا مُبْدِيَّ كُلِّ شَيْءٍ وَ مُعِيدَهُ

يَا مُسَيِّبَ كُلِّ شَيْءٍ وَ مُقَدِّرَهُ * يَا مُرِيَّ كُلِّ شَيْءٍ وَ مُدِيرَهُ

يَا مُكْوِرَ كُلِّ شَيْءٍ وَ مُحَوِّلَهُ * يَا مُحْيِيَ كُلِّ شَيْءٍ وَ مُمِيتَهُ

سُبْحَانَكَ يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَلَمَانُ أَلَمَانُ خَلِّصْنَا مِنَ النَّارِ

• پیغمبر علیہ الصلاة والسلام معرفت الٰلهہ، وحدانیتک اثباتندہ **ایشته بو نمونہ گوستریور** کہ اولہ بر مرتبہ دہر، ہیچ کیمسہ یتیشہ مز. و او وادیدہ امام مطلق اودر. هرکس اونک ارقہ سندہ او خزینہ یہ گیدہ بیلیر. معلومدر کہ مکمل معرفتلی، علملی، صنعتلی افکارک تلاحقیلہ و فکرلرک ترقیلہ بربرینہ إلتحاق ایدہرک، بربرینک اثرینی تکمیل ایدہ ایدہ، تا مکمل بر صورت آلینیر. بونک ایچوندر کہ ششخانه تفنگنی ایجاد ایدن اوستہ، شیمدی بر میترالیوزک اوستہ سندن داها زیادہ ہنر لیدر.

، خیالاً حضور سعادندہ بولونماسیلہ، **حالبوکہ دقتلہ جوشن الکبیر مناجاتی قلبک قولاغیلہ** رسول اُمیدن (علیہ الصلاة والسلام) دیکلہ بن آدم آکلار و گورور کہ بیگ بر برہانی و تعریفی تضمّن ایدن و ہر بریسی بر سلسلہ افکارک نتیجہ سی و توحیدک بر پنجرہ سی اولان او بیگ بر قدسی حقیقتلری، بر اُمی ذاتدہ (علیہ الصلاة والسلام) و اُمی بر قومدہ و اُمی بر محیطدہ و اہل فترت، کتابسز بر ملندہ موجدانہ، مخترعانہ، کیمسہ یی تقلید ایتمیہرک، معمای خلقتی و طلسم کائناتی کشف صورتندہ، تک باشیلہ او مناجاتدہ بیان ایدیور. بو زمان گبی، بیگلر کشفافک معاونتی و مناجاتلری گبی تقلیدکارانہ دگل. بلکہ قبہ سما آلتندہ، اہل سماواتہ ایشیتدیرن و کائنات مسجندہ و او مسجد اکبرک جماعت کبراسنہ دیکلتدیرن، حدسز رقتدن و نہایتسز شفقتدن انسانلرہ إمداد (2) و مدد و مرحمت و نجات ایستہ یور و دیور

İşte bu numune gösteriyor ki, Peygamber (a.s.m) marifetullahda, vahdaniyetin ispatında öyle bir mertebededir ki, hiç kimse yetişemez. ve o vadide İmam-ı mutlak O'dur. herkes O'nun arkasında o hazineye gidebilir. Malumdur ki, mükemmel marifetler, ulumlar, sanatlar efkarın telahukuyla ve fikirlerin terakki ile birbirine iltihak ederek, birbirinin asarını tekmiil ede ede ta mükemmel bir suret alınır. Bunun içindir ki, şışhane tūfengi icad eden usta, şimdi bir mitralyoz ustasından daha ziyade hızlıdır.

Halbuki dikkatle Cevşen-ül Kebir münacatını kalbin kulağıyla, hayalen huzuru saadette bulunmasıyla resul-i ümmiden (a.s.m) dinleyen adam anlar ve görür ki, binbir bürhanı ve tarifi tazammun eden ve herbirisi bir silsile-i efkarın neticesi ve tevhidin bir penceresi olan o büyük bir kudsi hakikatleri, bir Ümmi Zat'ta (a.s.m) ve ümmi bir kavimde ve ümmi bir muhitte ve ehli

---

fitrat, kitapsız bir millette mucidane, muhtarane, kimseyi taklid etmeyerek muammay-ı hilkatı ve tılsım-ı kainatı keşif suretinde, tek başıyla o münacatta beyan ediyor. Bu zaman gibi, binler keşşafın muaveneti ve münacatları gibi taklitkarane değil, belki kubbe-i sema altında, ehl-i semavata işittiren ve kainat mescidinde ve o mescidin cemaat-i kebiresine dinlettiren, hadisiz hadsiz rikkatten ve nihayetsiz şefkatten insanlara imdat ve medet ve merhamet ve necat istiyor ve diyor.

Dipnotlar:

(1) bk. [Kastamonu Lâhikası, 34. Mektup.](#)

(2) bk. *Osmanlıca Şualar, s. 109-110.*